

Джерела ілюстративного матеріалу

13. Carlson M. *Hollywood Husbands* / M. Carlson. – N. Y. : Pocket Book, 1987. – 536 p.
14. Cookson C. *The Parson's Daughter* / Catherine Cookson. – London : Corgi Books, 1987. – 400 p.
15. Sallis S. *Searching for Tilly* / Susan Sallis. – London : Corgi Books, 2007. – 512 p.
16. Sewell A. *Black Beauty* / A. Sewell. – London : Breslich&Foss, 1994. – 168 p.

Гедз Светлана. Реализация коммуникативного акта утешения в англоязычном дискурсе: коммуникативно-прагматический аспект. Посвящено изучению вербальных и невербальных средств осуществления речевого акта «утешения» в английском языке. Речевой акт «утешения» является системой речевых шагов, направленных на смену эмоционального поведения адресата с тем, чтобы помочь ему избавиться от негативных эмоций и чувств. Как показало исследование, для достижения своего коммуникативного намерения говорящий использует различные лексико-семантические средства, в частности междометия, например, *“Come. Come”*, *“There, there”*, вокативы типа *my dear, my love, darling*. Для того, чтобы утешить адресанта использует императивы в утвердительной или отрицательной формах: *“Cheer up!”*, *“Don’t worry (about it)”*, *“Don’t let it get you down”*. Такие императивы мы относим к «вежливым императивам». Согласно исследованию, констативы с иллокутивной силой комиссива – действенное средство воздействия на адресата с целью его утешить. Чтобы помочь адресату изменить эмоциональное состояние, адресант может употреблять выражения с иллокутивной силой менасива. Осуществляя речевой акт «утешения» адресант сосредоточивает внимание адресата на бенефактивности предложенного ему действия и возможных негативных последствиях в случае ее невыполнения. Основными видами коммуникативной деятельности в этой ситуации являются убеждение, привлечение внимания адресата к личному жизненному опыту другого человека, который имел подобные переживания, а также к пословицам как воплощению народной психологии и философии.

Ключевые слова: речевой акт «утешения», адресант, адресат, директивы, констативы, иллокутивная сила.

Hedz Svitlana. The Realization of the Speech Act of “Comforting” in the English Discourse: Communicative and Pragmatic Aspects. This article is dedicated to the investigation of verbal and nonverbal means of performing the speech act of “comforting” in the English language. The speech act of “comforting” is represented by the number of the speech moves aimed at the change of the addressee’s emotional behaviour in order to help him to overcome some negative emotions and feelings. The study shows that for succeeding the communicative intention the speaker makes use of various lexical and semantic means including such interjections as *“Come. Come”*, *“there, there”* and vocatives *my dear, my love, darling*. For comforting the addressee the sender utilizes the imperatives in both affirmative and negative forms, e.g. *“Cheer up!”*, *“Don’t worry (about it)”*, *“Don’t let it get you down”*. Such imperatives are referred to “polite imperatives”. The research states that constatives with the illocutionary effect of commissives may be the effective means of making an influence on the addressee in order to comfort him. The sender may also use the utterances with the illocutionary effect of menace. Performing the speech act of “comforting” the sender focuses the addressee’s attention not only on the beneficial side of the action which is suggested to him but also on the possible negative consequences if it is not accepted. The main types of communicative activity in this situation are persuading, focusing the addressee’s attention on personal experiences of those who were in the similar situation and the use of proverbs which embody people’s philosophy and psychology.

Key words: speech act of “comforting”, sender, addressee, directives, constatives, illocutionary effect.

УДК 811.111’42

Алла Гнатюк

ПОЗНАЧЕННЯ СУМНІВУ В АГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ ЕПІСТЕМІЧНО-ДЕОНТИЧНИМ КЛАСТЕРОМ *WILL, WON’T*

Досліджено маркування сумніву в художньому англомовному дискурсі епістемічно-деонтичним кластером *will, won’t*. Описано передумови підходу до наукової проблеми та зауважено основні епістемічні категорії та термінологію. Наведено авторську дефініцію *сумніву* з огляду на міждисциплінарний підхід. Сумнів витлумачено з погляду філософії та психології з основним опертям на засади когнітивної лінгвістики та епістемології. У вживанні *will, won’t* та їхніх граматично зумовлених та скорочених форм *shall, shan’t, ’ll* для позначення бажання чи наміру, погрози чи обіцянки проілюстровано приклади деонтичної інтерпретації; натомість для

позначення прогнозування, передбачення – епістемічної, котра і містить елемент сумніву. Для детального вивчення проблеми продемонстровано випадки, коли сфери епістемічного та деонтичного модального маркування дієсловами *will*, *won't* контамінуються, що ускладнює визначення модальності загалом та конкретизацію маркованого епістемічного стану сумніву зокрема.

Ключові слова: сумнів, епістемічний стан, епістемічна модальність, деонтична модальність, епістемічно-деонтична буферна зона.

Постановка наукової проблеми та її значення. Наприкінці XX та початку XXI століть спостерігаємо тенденцію до опису мовних феноменів із використанням якісного, неформалізованого підходу із залученням психологічного, соціального та культурного аспектів. Однією з актуальних вимог до лінгвістичних досліджень сьогодення є контекст реальної комунікації (Н. Д. Арутюнова, А. Д. Белова, В. В. Богданов, С. В. Гладь, Г. П. Грайс, Т. А. ван Дейк, О. Г. Зверєва, О. С. Іссерс, В. І. Карасик, Р. Т. Лакофф, С. Левінсон, І. А. Стернін та ін.).

Серед низки інтелектуальних емоцій та епістемічних станів, у яких перебувають учасники комунікативних діалогічних єдностей, рушійною силою до пошуку відповідей на поставленні питання, осмислення комунікативної ситуації, стимулом до отримання достовірної інформації та невід'ємним елементом пізнання є сумнів (Р. Декарт, Б. Спіноза, К. Д. Ушинський, Е. Б. Тітченер, І. А. Шакіров).

Аналіз досліджень цієї проблеми. Сумнів у нашій роботі розглядаємо крізь призму епістемічної модальності та дефініціюємо як епістемічний стан, котрий не є ментальною операцією, а належить до епістемічних подій, що мають місце в когнітивному світі людини, як результат обробки отриманої та спонукальний чинник до пошуку нової інформації, відбувається протягом певного часового інтервалу та є складником загального стану речей.

Епістемічна модальність (що також носить назву персуазивної модальності, модальності істинності, модальності вірогідності) посідає важливе місце в комунікативних сферах. У семантиці епістемічної модальності знаходять вираження знання мовця про повідомлювану інформацію та його відношення до неї з погляду її достовірності [2, 161]. На нашу думку, саме семантиці епістемічної модальності характерний градаційний тип зв'язків між значеннями «реальність – гіпотетичність – нереальність». У випадку реалізації епістемічної модальності завдяки застосуванню модальних дієслів має місце видозміна зв'язку між підметом та присудком.

Епістемічна модальність за семантикою протиставляється деонтичній, котра виражає судження мовця щодо обов'язку, моральних чи соціальних зобов'язань, дозволу чи заборони [4, 625; 7, 840]. Деонтична чи основна модальність пов'язана з необхідністю чи можливістю-дозволом дій, що здійснюються морально відповідальними учасниками ситуації. Базовим для цього різновиду модальності є поняття деонтичної необхідності чи зобов'язання [1, 126]. Натомість приклад епістемічної модальності – оцінка ймовірності ситуації, вірогідності пропозиції, демонстрація ставлення мовця до отриманої чи висловленої інформації.

Оскільки епістемічна модальність іноді межує з деонтичною, англійські модальні дієслова не можна чітко поділити на дві категорії (епістемічну чи деонтичну) за типом модальності, тому що їхня інтерпретація досить розмита і залежить від контексту, де їх уживають [4, 625; 7, 840].

Приклади двозначного трактування (епістемічного та деонтичного водночас) модального оператора створили підґрунтя для розвитку теорії «модальної буферної зони», де взаємоконтамінується епістемічна та деонтична природа модальної одиниці [3]. У разі потрапляння дієслова в межі епістемічно-деонтичної буферної зони, ми ретельно вивчали контекст та дискурсивне оточення модального оператора, котрий у результаті належав до того виду модальності, що, на нашу думку, знайшов у ній яскравіше відображення. Взаємоконтамінування епістемічної та деонтичної семантик створили потребу вивчити як епістемічну, так і деонтичну природу маркера для виявлення у ньому превалювання того чи того виду модальності.

Мета і завдання статті. Унаслідок аналізу низки дієслів і дієслівних виразів, модальне значення яких варіюється від деонтичного до епістемічного, ми вирішили зупинитися на дослідженні кластеру деонтичного волевиявлення та епістемічного передбачення, що становить мету наукового пошуку. До цієї групи ввійшли модальні дієслова *will (shall)* (разом із їхнім скороченим варіантом *'ll*) та заперечні модальні маркери, що базуються на їхніх заперечних граматичних формах: *won't (shan't)* [3, 169]. Основними завданнями роботи є розрізнення епістемічної та деонтичної природи згаданих маркерів і виявлення й опис маркування ними сумніву в художньому англомовному дискурсі.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У лінгвістичних колах *will, shall (ma 'll), won't, shan't* зазвичай розглядають як носіїв часової ознаки та модальності водночас [5; 6; 9], хоча є думка про те, що ці дієслова – лише носії часової ознаки [10]. У дослідженні ми дотримуємось «аксіоми, що футуральність ("futurity") є поняттям, котре поєднує модальність та часову належність» [6, 310]. Крім того, ми розділяємо позицію Дженніфер Коатс, що віднесення дії до майбутнього часу неодмінно містить елемент сумніву та невпевненості, а тому неминуче перетинається із модальністю [3, 169]. Проте вважаємо останнє твердження справедливим лише щодо взаємозв'язку вираження сумніву з модальністю у її епістемічній семантиці.

Аналізовані модальні маркери *will, shall* (та *'ll*), *won't, shan't* асоціюють із близькими футуральності концептами бажання, наміру, прогнозування, передбачення [3, 170]. Унаслідок аналізу діалогів сучасної англомовної художньої літератури, ми виявили також приклади позначення вищезгаданими модальними одиницями погрози й обіцянки. І хоча ці концепти футуральності можна ідентифікувати як наміри – позитивні та лихі відповідно, – ми розмежували їх як самостійні. У вживанні *will, won't* та їхніх граматично зумовлених і скорочених форм *shall, shan't, 'll* для позначення бажання чи наміру, погрози чи обіцянки маємо приклади його деонтичної інтерпретації, прогнозування, передбачення – епістемічної, котра і містить елемент сумніву. Проілюструємо епістемічне та деонтичне маркування досліджуваних дієслів на прикладі:

(35) "I am sorry, sir," Ozek said. "I take full responsibility. *But will we ever learn how many PKK terrorists we killed tonight?* And if the Americans or Iraqis leading this so-called investigation ever told us how many terrorists were eliminated, *will we ever get the chance to tell the world what they did to innocent Turks?*" Hirsiz did not respond, only stared at a spot on the wall, so Ozek stiffened to attention and turned to leave" (Brown) [11, 105].

Застосування співрозмовником епістемічного маркера *will* у значенні «прогнозування із малою мірою впевненості» допомагає ідентифікувати сумнів у репліці мовця. Тому запитання "*Will we ever learn*" можливо перефразувати у питання "*Is there a chance for us in future to learn?*". Адресант продовжує сумніватися у можливості втілення бажаної дії в майбутньому і наголошує на власному епістемічному стані, вдруге вживаючи модальну одиницю *will*. "*Will we ever get the chance to tell the world what they did to innocent Turks?*" Цього разу сумнів яскравіший і підкріплюється компонентом дискурсивного оточення "*ever get the chance*". Епістемічність *will* зростає, а разом із нею – і ступінь маркованого дієсловом сумніву. Як бачимо, рівень епістемічності в єдиному дискурсивному потоці одного й того ж модального дієслова, вжитого неодноразово, але в різних дискурсивних оточеннях, не обов'язково є ідентичним, проте може позитивно зростати чи негативно спадати.

Проілюструємо реалізацію епістемічно-деонтичної семантики модального маркера *won't*:

(36) "*I'm afraid they won't... like me. Won't they be, well, surprised that you would bring someone... like me... home to meet them?* Do they know that I know about them?" (Meyer) [12, 163].

У наведеному вище дискурсивному потоці *won't* вживається двічі й щоразу маркує різний вид модальності. У першому випадку "*I'm afraid they won't... like me*" мовець

висловлює побоювання щодо відсутності бажання друзів співрозмовника прийняти його у своє коло, відчути до нього симпатію. Характер модальності деонтичний, хоча, на перший погляд, його можна тлумачити як епістемічний через присутню семантику побоювань і сумнівів. Проте ці значення створюються зовсім не маркером *won't*, який, на нашу думку, є деонтичним маркером *волевиявлення*, а модальною фразою *I'm afraid*. У другому випадку *"Won't they be, well, surprised that you would bring someone... like me... home to meet them?"* мовцем за допомогою епістемічного маркера *won't* висловлено прогноз щодо майбутньої реакції друзів адресата на знайомство із ним. Прогноз містить значну міру сумніву та страху бути відкинутим, неприйнятим. Семантика сумніву, що залишилася нереалізованою у випадку першого вживання *won't*, відобразилася у повторному його застосуванні.

У дискурсивному уривку, що наводимо нижче, виявлено скорочену форму *will* – *'ll*. Пояснимо семантику цього модального оператора:

(37) "Now, I don't need to hurt your mother, so please do exactly as I say, and *she'll be fine*". He paused for a minute while I listened in mute horror (Meyer) [12, 203].

Скорочена форма *will* – *'ll* у репліці *"...she'll be fine"* є носієм деонтичного семантичного навантаження *позитивного наміру* та *обіцянки*. Сумнів, що може виражатися епістемічним *will*, не спостерігається при зміні епістемічного маркера в деонтичний. За допомогою застосування *will* у деонтичній семантиці передаються негативні, лихі наміри, що переростають у погрозу:

(38) "Okay... but, geez, this sounds bad". He shook his head. "He said to tell you, no, to warn you, that – and this is his plural, not mine" – he lifted one hand from my waist and made little quotations marks in the air – *"We'll be watching"*.

He watched warily for my reaction. It sounded like something from a mafia movie. I laughed out loud" (Meyer) [12, 256].

Фраза *"We'll be watching"* звучить як застереження, погроза, завдяки застосуванню скороченої форми деонтичного маркера *will* (або скорочення граматично зумовленої форми першої особи множини *shall*).

Спостережено поодинокі випадки вживання *will* у значенні, наближеному до деонтичного *must*. Наприклад, у розповідних реченнях із дискурсивною орієнтацією *will* прагматично розцінюється як носій наказу, команди, обов'язку [8, 1974]. На підтвердження цього розглянемо таку діалогічну єдність:

(39) "Have you ever seen a driftwood fire?" Mike asked me. I was sitting on one of the bone-colored benches; the other girls clustered, gossiping excitedly, on either side of me. Mike knelt by the fire, lighting one of the smaller sticks with a cigarette lighter.

"No". I said as he placed the blazing twig carefully against the teepee.

"You'll like this then – watch the colors". He lit another small branch and laid it alongside the first. The flames started to lick quickly up the dry wood (Meyer) [12, 60].

Висловлення *"You'll like this then – ..."* є структурно паралельним до вираження обов'язку *"You must like this then – ..."*, але водночас – прагматично сильнішим, адже в наведеному випадку мовець має намір упевнитися у виконанні бажаної дії і тому наполягає на ній, що супроводжується наказом *"...watch the colors"*.

Існують випадки, коли сфери епістемічного та деонтичного модального маркування дієсловами *will*, *won't* контамінуються. У такому разі віднесення конкретного вживання описуваного дієслова до прикладів епістемічної чи деонтичної модальності є в міру суб'єктивним [3, 170]. Наприклад, інтенція інформанта може бути сформульована нечітко і містити елемент прогнозування чи, навпаки, прогнозування може містити елементи інтенції, що створює епістемічно-деонтичну зону значення.

Проілюструємо, яким чином виникнення епістемічно-деонтичної буферної зони модального дієслова, впливає на маркування ним сумніву в дискурсивному потоці:

(40) “My apologies for the interruption, sir”, the aide said in very good English. “The colonel wishes to speak with you”.

Patrick looked over at Jaffar, who was partially turned away from him. “Can it wait until our briefing with the vice president is over?”

“The colonel **will not** be attending the briefing, sir. Please?” Patrick nodded and motioned for the driver to go.

The Iraqi snapped to attention and saluted when Patrick stepped over to him. Patrick returned his salute.

“General McLanahan. I apologize for the interruption”.

“You **won’t** be attending the briefing with the vice president, Colonel?” (Brown) [11, 112–113].

У результаті аналізу дискурсивного потоку, можемо стверджувати, що у реченні “The colonel **will not** be attending the briefing, sir”, **will not** є деонтичним маркером, що констатує відсутність інтенцій і відмову полковника (Colonel) прийти на зібрання. Згодом співрозмовник полковника (Patrick) віддзеркалює його відмову під час ведення дискурсу “You **won’t** be attending the briefing with the vice president, Colonel?”, водночас перепитуючи про істинність почутого, що є вираженням сумніву у правдивості пропозиції. Отже, **won’t** у запитанні “You **won’t** be attending the briefing with the vice president, Colonel?” є епістемічно-деонтичним маркером для позначення відмови полковника та власного сумніву у пропозиції водночас.

Наступна ілюстрація функціонування **will** та його скороченої форми **’ll** у дискурсивному потоці слугує ще одним яскравим прикладом гетерогенної модальної природи і **will**, і **will not**, що досліджували вище:

(41) “Look, if we try to take him down while she’s still around, there’s a much better chance that someone **will** get hurt, she **’ll** get hurt, or you **will**, – trying to protect her. Now, if we get him alone...” He trailed off with a slow smile. I was right” (Meyer) [12, 203].

Епістемічне **will** у підрядному реченні “...that someone **will** get hurt...” відображає впевнене прогнозування мовця щодо майбутніх небезпечних подій із низькою часткою сумніву. Згодом **will** вживається ще двічі, поступово перетворюючись із епістемічного маркера в деонтичний. Прогнозування “...someone **will** get hurt...” конкретизується у прогнозування із застереженням “...she **’ll** get hurt...” та погрозою “...or you **will**...”. Відбувається градація семантики **will** від епістемічного прогнозування до деонтичного застереження та погрози зі зростанням кількісного порядкового показника **will** у реченні: тобто кожне наступне **will**, зберігаючи свою епістемічну семантику, є деонтичнішим, ніж попереднє. Не виключено також розглядати **will** у репліці “...she **’ll** get hurt, or you **will**...” як тотожні за рівнем деонтичності епістемічно-деонтичні маркери. У разі виникнення буферної епістемічно-деонтичної зони **will** під впливом дискурсивного оточення “...there’s a much better chance that someone **will** get hurt, she **’ll** get hurt, or you **will**...” ілюструє модальну гетерогенність аналізованої модальної одиниці та викликане нею варіювання ступеня позначуваного сумніву.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Зазначимо, що модальні одиниці **will**, **shall** (та **’ll**), **won’t**, **shan’t**, з’являючись у дискурсі у своїй епістемічній семантиці, слугують для вираження прогнозування, котре містить сумнів різного ступеня. У єдиному дискурсивному потоці одна і та ж із аналізованих модальних одиниць може бути однаковою чи різною мірою епістемічною, і за неодноразового вживання в межах єдиного дискурсивного потоку, але в різних дискурсивних оточеннях, висловлювати сумнів тотожного або різного ступеня, а також змінювати рівень власної епістемічності, комбінуватися з деонтичністю, і, тим самим, створювати підґрунтя для виникнення модальної буферної епістемічно-деонтичної зони. Такі результати спонукають до дослідження інших епістемічно-деонтичних маркерів щодо позначення ними сумніву та низки інших епістемічних станів.

Джерела та література

1. Демьянков В. З. Логические аспекты семантического исследования предложения / В. З. Демьянков // Проблемы лингвистической семантики. – М. : ИНИОН АН, 1981. – С. 115–132.
2. Шве́ц В. М. Субъективная (эпистемическая) модальность и ее выражение в детской речи / В. М. Шве́ц // Семантические категории в детской речи. – СПб. : Нестор-История, 2007. – С. 161–180.
3. Coates J. The Semantics of the Modal Auxiliaries / J. Coates. – London : Croom Helm, 1983. – 259 p.
4. Evans V. Cognitive Linguistics. Introduction / V. Evans, G. Melanie. – Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. – 830 p.
5. Hermeren L. On Modality in English: A Study of the Semantics of the Modals / L. Hermeren. – Lund : LiberLdromedel, 1978. – 195 p.
6. Lyons J. Introduction to Theoretical Linguistics / J. Lyons. – Cambridge : Cambridge University Press, 1968. – 519 p.
7. Lyons J. Semantics / J. Lyons. – Cambridge : Cambridge University Press, 1977. – Vol. 2. – 897 p.
8. Palmer F. R. The English verb / F. R. Palmer. – London : Longman, 1974. – 268 p.
9. Palmer F. R. Modality and the English Modals / F. R. Palmer. – London : Longman, 1979. – 196 p.
10. Wekker H. The Expression of Future Time in Contemporary British English: an Investigation into the Syntax and Semantics of Five Verbal Constructions Expressing Futurity / H. Wekker. – Amsterdam : North-Holland Pub. Co., 1976. – 173 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

11. Brown D. Rogue Forces / D. Brown. – London : Harper Collins Publishers, 2009. – 321 p.
12. Meyer S. Twilight / S. Meyer. – N. Y. : Time Warner Book Group, 2006. – 498 p.

References

1. Demiankov, Valerii. 1981. "Logicheskiye Aspekty Semanticheskogo Issledovaniia Predlozheniia". *Problemy Lingvisticheskoi Semantiki*, 67–83. Moskva: UNION AN.
2. Shvets, Varvara. 2007. "Subiektivnaia (Epistemicheskaiia) Modalnost i Yeio Vyrazheniie v Detskoii Rechi". *Semanticheskii Kategorii v Detskoii Rechi*, 161–180. Sankt Peterburg: Nestor-Istoriia.
3. Coates, Jennifer. 1983. *The Semantics of the Modal Auxiliaries*. London: Croom Helm.
4. Evans, Vyvyan, and Green Melanie. 2006. *Cognitive Linguistics. Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
5. Hermerin, Lars. 1978. *On Modality in English: A Study of the Semantics of the Modals*. Lund: LiberLdromedel.
6. Lyons, John. 1968. *Introduction to Theoretical Linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press.
7. Lyons, John. 1977. *Semantics*, 2. Cambridge: Cambridge University Press.
8. Palmer, Frank Robert. 1974. *The English Verb*. London: Longman.
9. Palmer, Frank Robert. 1979. *Modality and the English Modals*. London: Longman.
10. Wekker, Herman. 1976. *The Expression of Future Time in Contemporary British English: an Investigation into the Syntax and Semantics of Five Verbal Constructions Expressing Futurity*. Amsterdam: North-Holland Pub. Co.
11. Brown, Dale. 2009. *Rogue Forces*. London: Harper Collins Publishers.
12. Meyer, Stephenie. 2006. *Twilight*. New York: Time Warner Book Group.

Гнатюк Алла. Обозначение сомнения в англоязычном дискурсе эпистемично-деонтичным кластером *will, won't*. Исследовано маркирование сомнения в художественном англоязычном дискурсе эпистемично-деонтичным кластером *will, won't*. Описаны предпосылки возникновения научной проблемы, а также основные эпистемические категории и терминология. Приведена авторская дефиниция сомнения с учетом междисциплинарного подхода. Сомнение определяется с позиции философии и психологии на основании когнитивной лингвистики и эпистемологии. При использовании *will, won't*, а также их грамматически обусловленных и сокращенных форм *shall, shan't, 'll* для обозначения желания или намерения, угрозы или обещания, проиллюстрированы примеры деонтической интерпретации; в то время как для обозначения прогнозирования, предугадывания – эпистемической, которая и включает элемент сомнения. Для детального изучения проблемы продемонстрировано случаи, когда сферы эпистемического и деонтического модального маркирования глаголами *will, won't* контаминируются, что усложняет определение модальности в целом и конкретизацию маркированного эпистемического состояния сомнения в частности.

Ключевые слова: сомнение, эпистемическое состояние, эпистемическая модальность, деонтическая модальность, эпистемическо-деонтическая буферная зона.

Gnatiuk Alla. Epistemic-Deontic Cluster Will, Won't: Expression of Doubt in the English Language Discourse. The article presents a research on marking doubt in the English language discourse by epistemic-deontic cluster *will, won't*. The research starts with description of the grounds of the scientific problem, explanation of the main epistemic categories and terminology. The author gives its own interdisciplinary definition from the philosophical and

psychological perspective on the basis of cognitive linguistics and epistemology. For illustrating the usage of **will, won't** and their grammatical and contracted forms **shall, shan't, 'll** we have chosen examples where all their modal meanings are covered: ranging from deontic interpretation of desire or intention, threat or promise, and to the epistemic interpretation of anticipation and prediction, which includes the element of doubt. The cases when deontic and epistemic spheres of meaning start contaminating each other are also given special attention.

Key words: doubt, epistemic state, epistemic modality, deontic modality, epistemic-deontic buffer zone.

УДК 811.111'271:305:324

Анна Данильчук

ТАКТИКА ГЕНДЕРНОЇ КОНФРОНТАЦІЇ В КОМУНІКАТИВНІЙ СТРАТЕГІЇ ДОНАЛЬДА ТРАМПА (НА МАТЕРІАЛАХ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ 2016 р.)

Проаналізовано ключову комунікативну стратегію виборчої кампанії переможця президентських виборів США 2016 року Дональда Трампа та визначено її як конфронтаційну. На основі зібраного емпіричного матеріалу встановлено, що політик часто і свідомо порушував норми політичної коректності, вдаючись до гендерної конфронтації, адже його головний суперник – жінка, Гіларі Клінтон. Продemonстровано приклади порушення норм політичної коректності за гендерним принципом і розглянуто бачення жінки та її ролі в суспільстві як політика. З'ясовано, що Дональд Трамп у своїх політичних промовах спирається на три стереотипні гендерні ролі жінки – красуня, дружина / матір, матеріальний об'єкт, що суперечить і нормам політичної коректності, і гендерно-нейтральним принципам ведення політичної комунікації в сучасних демократичних країнах. Тактика гендерної конфронтації реалізується у промовах Дональда Трампа за допомогою засобів суб'єктивної модальності й оцінки, стилістичних прийомів іронії та риторичних запитань. Крім того, визначено, що політику притаманний неофіційний стиль комунікації та постійне скорочення соціальної дистанції з аудиторією.

Ключові слова: політичний дискурс, конфронтаційна комунікативна стратегія, політична коректність, гендер.

Постановка наукової проблеми та її значення Сучасний політичний дискурс демократичних держав передбачає неабияку увагу до дотримання принципів гендерної рівності. До того ж, вчення про мову та гендер пов'язують саме зі зростанням соціальної та політичної активності жінок у середині минулого століття. Збільшуючи свій вплив на суспільні, культурні, законотворчі процеси в країнах, жінки вимагали модифікації усталених андроцентричних мовних норм, що, своєю чергою, послужило однією із причин появи поняття «політична коректність». Політична коректність – це не просто толерантність, це термін, що описує стиль мовлення, комунікативної поведінки, направленої на мінімізацію образ гендерних, расових, релігійних чи культурних груп [1, 390].

Аналіз досліджень цієї проблеми Останнє десятиліття американського політичного життя уособлює неабиякі результати демократизації, рівності суспільства – перший президент афро-американського походження Барак Обама, інший успішний кандидат (чому б не вжити – кандидатка) від демократичної партії – Гіларі Клінтон, жінка. Проте, як бачимо із виборчої кампанії 2016 р., кандидат і переможець від республіканської партії Дональд Трамп обирає конфронтаційну комунікативну стратегію, нехтуючи всіма нормами політичної коректності. Вважаємо за доцільне простежити вербальні ознаки порушення гендерних норм політичної коректності у виборчій кампанії Дональда Трампа та встановити, чи є їх використання однією з тактик конфронтаційної комунікативної стратегії політика, чи просто є наслідками ідіостилію та агресивно-лідерської мовленнєвої поведінки.